

UZASADNIENIE

P. K. został skazany następującymi prawomocnymi wyrokami:

1. Sądu Okręgowego w Koninie z dnia 4 grudnia 2012 r. w sprawie II K 33/12, który uprawomocnił się w dniu 12 grudnia 2012 roku, za przestępstwa z art. 284 § 2 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k., popełnione – odpowiednio – w okresie od 22 sierpnia 2011 roku do 30.04.2012 roku i od 6 lutego 2012 roku do 28.05.2012 roku, na kary jednostkowe 3 lat pozbawienia wolności i grzywny w liczbie 150 stawek dziennych w kwocie po 20 zł każda oraz 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności i grzywny 100 stawek dziennych w kwocie po 20 zł każda - sprowadzone do kary łącznej - 3 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 5 lat próby oraz grzywny w liczbie 250 stawek dziennych po 20 zł; postanowieniem Sądu Okręgowego w Koninie z dnia 21 grudnia 2015 r. zarządzono wykonanie ww. kary łącznej pozbawienia wolności, którą skazany będzie odbywał w okresie od 3 lutego 2017 roku do 1 sierpnia 2020 roku; karę grzywny wykonano w dniu 28 maja 2014 r.;
2. Sądu Rejonowego w Toruniu z dnia 23 września 2013 r. w sprawie VIII K 1016/12, który uprawomocnił się w dniu 6 lutego 2014 roku, za przestępstwo z art. 286 § 1 k.k., popełnione w dniu 23 września 2009 roku, na karę 8 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 3 lat próby oraz grzywny w liczbie 100 stawek dziennych po 10 zł; postanowieniem z dnia 27 lipca 2016 r. Sąd Rejonowy w Toruniu zarządził wykonanie ww. kary pozbawienia wolności; postanowieniem z dnia 5 września Sąd Rejonowy w Toruniu odroczył skazanemu wykonanie ww. kary pozbawienia wolności do dnia 20 listopada 2016 roku; kara grzywny została wykonana w dniu 21 kwietnia 2015 r.;
3. Sądu Rejonowego w Kole z dnia 25 lutego 2014 r. w sprawie II K 1223/13, który uprawomocnił się w dniu 11 lipca 2014 roku, za przestępstwo z art. 286 § 1 k.k., popełnione 14 maja 2013 roku, na karę 1 roku pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 3 lat próby oraz grzywnę w liczbie 120 stawek dziennych po 20 zł; karę grzywny wykonano w dniu 11 września 2015 r.;
4. Sądu Rejonowego w Kole z dnia 20 marca 2014 r. w sprawie II K 1/13, który uprawomocnił się w dniu 19 września 2014 roku, za przestępstwo z art. 286 § 1 k.k., popełnione w okresie od 13 sierpnia 2010 roku do 14 października 2010 roku, na karę 1 roku i 10 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 5 lat próby oraz grzywny w liczbie 150 stawek dziennych po 20 zł; karę grzywny wykonano w dniu 22 lutego 2016 roku;
5. Sądu Rejonowego w Koninie z dnia 26 stycznia 2015 r. w sprawie II K 809/14, który uprawomocnił się w dniu 3 lutego 2015 roku, za przestępstwo z art. 286 § 1 i 3 k.k. i art. 270 § 2a k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k., popełnione w okresie od 2 września 2013 roku do 7 listopada 2013 roku, na karę 12 miesięcy pozbawienia wolności wykonano w dniu 18 stycznia 2016 r.;
6. Sądu Rejonowego w Kole z dnia 10 kwietnia 2015 r. w sprawie II K 91/15, który miesiąc ograniczenia wolności z obowiązkiem wykonywania nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 35 godzin miesięcznie; karę ograniczenia uprawomocnił się w dniu 10 maja 2015 roku, za przestępstwo z art. 286 § 1 k.k. i art. 270 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k., popełnione w okresie od 28 stycznia 2014 roku do 6 lutego 2014 roku, na karę 8 miesięcy pozbawienia wolności; kara pozbawienia wolności została wykonana w okresie od 8 września 2016 roku do 3 lutego 2017 roku za zaliczeniem okresów od dniach 27 sierpnia 2014 r. do 28 sierpnia 2014 r., od dnia 19 lutego 2016 r. do 20 maja 2016 r. oraz od 8 września 2016 r. do 3 lutego 2017 roku;
7. Sądu Rejonowego w Kole z dnia 7 kwietnia 2015 r. w sprawie II K 686/12, który uprawomocnił się w dniu 31 lipca 2015 roku, za przestępstwa z art.: 300 § 1 k.k., popełnione w dniu 31 marca 2010 roku, na karę 1 roku i 3 miesięcy pozbawienia wolności; 286 § 1 k.k. i art. 270 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k., popełnione w okresie od 30 sierpnia 2011 roku do 1 września 2011 roku, na kary 1 roku i 10 miesięcy pozbawienia wolności oraz grzywny w liczbie 180 stawek dziennych w kwocie po 10 zł każda; 270 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k., popełnione w okresie od 7 września 2011 roku do 13 września 2011 roku, na karę 10 miesięcy pozbawienia wolności oraz z art. 284 § 2 k.k., popełnione w dniu 23 września 2009 roku, na karę 1 roku i 10 miesięcy pozbawienia wolności oraz grzywny w liczbie

180 stawek dziennych w kwocie po 10 zł każda, które sprowadzono do kar łącznych - 2 lat pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 5 lat próby oraz grzywny w liczbie 200 stawek dziennych po 10 zł; karę grzywny wykonano w dniu 23 lutego 2016 r.;

8. Sądu Rejonowego dla Krakowa-Krowodrzy z dnia 22 stycznia 2016 r. w sprawie IX K 308/15, który uprawomocnił się w dniu 26 kwietnia 2016 roku, za przestępstwo z art. 286 § 1 k.k. i art. 270 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k., popełnione w dniu 29 maja 2014 roku, na karę 10 miesięcy pozbawienia wolności, którą skazany będzie odbywał w okresie od 31 lipca 2025 roku do 27 maja 2026 roku;

9. Sądu Rejonowego w Zgierzu z dnia 12 lutego 2016 r. w sprawie II K 865/15, który uprawomocnił się w dniu 30 marca 2016 roku, za przestępstwo z art. 180a k.k., popełnione w dniu 27 czerwca 2015 roku, na karę grzywny w liczbie 180 stawek dziennych po 10 zł;

10. Sądu Rejonowego w Kole z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie II K 753/14, który uprawomocnił się w dniu 23 września 2016 roku, za: dwa ciągi przestępstw z art. 286 § 1 k.k.:

a. trzech, popełnionych w okresie od 7 czerwca 2013 roku do 22 października 2013 roku, na karę 10 miesięcy pozbawienia wolności,

b. dwóch, popełnionych w okresie od 29 maja 2014 roku do 2 czerwca 2014 roku, na karę 10 miesięcy pozbawienia wolności,

c. przestępstwo z art. 300 § 2 k.k., popełnione w okresie od czerwca 2013 roku do kwietnia 2014 roku, na karę 10 miesięcy pozbawienia wolności,

sprowadzone do kary łącznej 2 lat pozbawienia wolności, którą skazany będzie odbywał w okresie od 1 sierpnia 2023 roku do 31 lipca 2025 roku;

1. Sądu Okręgowego w Koninie z dnia 7 czerwca 2016r. w sprawie II K 29/13, który uprawomocnił się w dniu 6 sierpnia 2016 roku, za:

a. przestępstwo z art. 286 § 1 k.k. i art. 270 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i w zw. z art. 12 k.k., popełnione w okresie od maja 2007 roku do lutego 2008 roku, na karę 1 roku pozbawienia wolności,

b. za ciąg pięciu przestępstw z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k., z art. 286 § 1 k.k. i art. 270 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k., popełnionych w okresie od kwietnia 2010 roku do 25 listopada 2010 roku, na karę 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności,

c. za przestępstwo z art. 286 § 1 k.k., popełnione w dniu 19 września 2011 roku, na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności,

d. za przestępstwo z art. 284 § 2 k.k., popełnione w kwietniu 2012 roku, na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności,

e. za przestępstwo z art. 284 § 2 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k., popełnione w styczniu 2013 roku, na karę 2 lat pozbawienia wolności,

sprowadzone do kary łącznej 3 lat pozbawienia wolności, którą będzie odbywał w okresie od 1 sierpnia 2020 roku do 1 sierpnia 2023 roku.

Zaskarżonym **wyrokiem łącznym z dnia 16 listopada 2016 roku, sygn. akt II K 15/16**, Sąd Okręgowy w Koninie:

I. na podstawie art. 19 ust. 1 ustawy z dnia 20.02.2015r. o zmianie ustawy - Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U z 20.03.2015r. poz. 396) w zw. z art. 85 § 1 i 2 k.k., art. 85a k.k., art. 86 § 1 k.k., art. 89 § 1a i 1b k.k. połączył ww. w punktach 1-4, 6-8, 10-11 kary pozbawienia wolności i wymierzył skazanemu P. K. karę łączną 7 pozbawienia wolności;

II. w pozostałej części postępowanie umorzył;

III. na podstawie art. 577 k.p.k., na poczet orzeczonej kary łącznej pozbawienia wolności zaliczył skazanemu okres rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie II K 91/15 Sądu Rejonowego w Kole - od dnia 27.08.2014r. do dnia 28.08.2014r., od dnia 19.02.2016r. do dnia 20.05.2016r. oraz od dnia 08.09.2016r.

IV. utrzymał w mocy pozostałe rozstrzygnięcia zawarte w wyrokach podlegających łączeniu;

V. na podstawie art. 624 § 1 k.p.k. zwolnił skazanego w całości od zapłaty na rzecz Skarbu Państwa kosztów sądowych związanych z wydaniem wyroku łącznego.

Apelację od powyższego orzeczenia wywiódł obrońca skazanego, zaskarżając przedmiotowy wyrok w części dotyczącej orzeczenia o karze, zarzucając zaskarżonemu wyrokowi rażącą niewspółmierność kary łącznej orzeczonej wobec skazanego P. K., poprzez nadmierne przyłożenie wagi do okoliczności obciążających skazanego, a nie uwzględnienie w dostatecznym stopniu związku podmiotowego i przedmiotowego pomiędzy zbiegającymi się czynami oraz zachowania skazanego, zarówno w czasie odbywania kary, jak na wolności, co powinno mieć decydujące znaczenie przy zastosowaniu w większym stopniu zasady asperacji przy wymiarze kary.

W uzasadnieniu skarżący podkreślił także, że sąd, orzekając karę łączną, nie powinien uwzględniać okoliczności charakteryzujących popełnione przestępstwa oraz innych zaszczości, które zostały już uwzględnione w ramach kar jednostkowych, gdyż prowadziłoby to dwukrotnego orzekania na podstawie tych samych przesłanek. Nadto treść art. 85 a k.k. wskazuje, że przy wymiarze kary łącznej to prewencja indywidualna ma charakter priorytetowy, a sąd winien kierować się przede wszystkim względami zapobiegawczymi i wychowawczymi, które kara ma osiągnąć w stosunku do skazanego, a dopiero w drugiej kolejności względami ogólnoprewencyjnymi.

Mając na względzie wskazany zarzut, apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku, poprzez złagodzenie wymierzonej skazanemu kary łącznej do 4 lat pozbawienia wolności.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja obrońcy skazanego okazała się niezasadna, jednak jej wniesienie doprowadziło do częściowej korekty zaskarżonego wyroku, niezależnie od treści podniesionego zarzutu, jednakże zgodnie z kierunkiem wniesionego środka odwoławczego, wymuszonej „kroczącym charakterem kary łącznej”, co skutkowało zmianą wyroku Sądu I w zakresie kar objętych węzłem kary łącznej oraz zaliczenia okresów pozbawienia wolności skazanego na poczet kary łącznej w opisany poniżej sposób.

Na wstępie niniejszych rozważań zaznaczyć należy, że Sąd Okręgowy w sposób prawidłowy ustalił, jakie wyroki skazujące zapadły w stosunku do P. K. i zgromadził niezbędne dla rozstrzygnięcia sprawy dowody, a zwłaszcza akta poszczególnych spraw.

Odnosząc się do apelacji obrońcy w pierwszej kolejności wskazać należy, iż jej autor nie kwestionował sposobu połączenia kar w zaskarżonym wyroku łącznym ani też umorzenia postępowania w pozostałym zakresie, koncentrując się jedynie na zarzucie rażącej niewspółmierności wymierzonej przez Sąd Okręgowy kary łącznej pozbawienia wolności.

Ponieważ jednak pomiędzy datą wydania poszczególnych wyroków jednostkowych, a wyrokowania w sprawie wyroku łącznego nastąpiła istotna zmiana stanu prawnego, przypomnieć wypada, iż w myśl pierwotnego brzmienia art. 85 k.k., jeżeli sprawca popełnił dwa lub więcej przestępstw, zanim zapadł pierwszy wyrok, chociażby nieprawomocny, co do któregośkolwiek z tych przestępstw i wymierzono za nie kary tego samego rodzaju albo inne podlegające łączeniu,

sąd orzeka karę łączną, biorąc za podstawę kary z osobna wymierzone za zbiegające się przestępstwa. Niewątpliwym jest, iż zawarty w art. 85 k.k. zwrot: „zanim zapadł pierwszy wyrok” odnosił się do pierwszego chronologicznie wyroku, który zapadł przed popełnieniem przez sprawcę kolejnego (kolejnych) przestępstwa (por. uchwała SN z 25 lutego 2005 r., I KZP 36/04, Orz. Prok. i Pr. 2005, nr 7-8, poz. 3).

Stosownie do treści art. 85. § 1 k.k. – w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 20 lutego 2015 r. o zmianie ustawy - Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z dnia 20 marca 2015 r.), z mocą obowiązującą od dnia 1 lipca 2015 roku - jeżeli sprawca popełnił dwa lub więcej przestępstw i wymierzono za nie kary tego samego rodzaju albo inne podlegające łączeniu, sąd orzeka karę łączną. Po myśli § 2. cytowanego wyżej artykułu podstawą orzeczenia kary łącznej są wymierzone i podlegające wykonaniu, z zastrzeżeniem art. 89, w całości lub w części kary lub kary łączne za przestępstwa, o których mowa w § 1.

W obowiązującym stanie prawnym sąd, orzekając karę łączną, nie kieruje się więc chronologią orzeczeń, a tym, czy kary podlegają wykonaniu, z zastrzeżeniem kar orzeczonych z dobrodziejstwem warownego zawieszenie ich wykonania, jako że zgodnie ze znowelizowanym na mocy cytowanej ustawy (zwanej dalej ustawą lutową) art. 89 k.k. - w razie skazania za zbiegające się przestępstwa na kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem i bez warunkowego zawieszenia ich wykonania sąd może warunkowo zawiesić wykonanie kary łącznej w wymiarze nieprzekraczającym roku, jeżeli sprawca w czasie popełnienia każdego z tych przestępstw nie był skazany na karę pozbawienia wolności i jest to wystarczające do osiągnięcia wobec niego celów kary, a w szczególności zapobieżenia powrotowi do przestępstwa (§ 1.).

Zgodnie z pierwotnym brzmieniem art. 89. § 1 k.k. w razie skazania za zbiegające się przestępstwa na kary m.in. pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem i bez warunkowego zawieszenia ich wykonania, sąd mógł warunkowo zawiesić wykonanie kary łącznej, jeżeli zachodziły przesłanki określone w art. 69 k.k. (m.in. orzeczona kara łączna nie mogła przekraczać dwóch lat pozbawienia wolności), co oznaczało, że sąd mógł połączyć kary pozbawienia wolności orzeczone w warunkowym zawieszeniu ich wykonania i bez, jedynie wówczas gdy warunkowo zawieszał wykonanie orzeczonej łącznie kary pozbawienia wolności (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 maja 2013 r., IV KK 138/13, LEX nr 1504810). Dopiero ustawa z dnia 5 listopada 2009 r. o zmianie ustawy - Kodeks karny, ustawy - Kodeks postępowania karnego, ustawy - Kodeks karny wykonawczy, ustawy - Kodeks karny skarbowy oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2009. nr 206, poz. 589 z późn. zm.), która z dniem 8 czerwca 2010 roku dodała do art. 89 k.k. - § 1a., stworzyła podstawy do orzeczenia w wyroku łącznym - w razie skazania za zbiegające się przestępstwa na kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem ich wykonania – kary łącznej pozbawienia wolności bez warunkowego zawieszenia jej wykonania. Zmiana ta została uzupełniona przez nowelę lutową, przez dodanie §1b. do art. 89 k.k., zgodnie, z którym sąd, orzekając karę łączną pozbawienia wolności bez warunkowego zawieszenia jej wykonania, przyjmuje, że miesiąc kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania równa się 15 dniom kary pozbawienia wolności bez warunkowego zawieszenia jej wykonania.

Generalnie stwierdzić należy, iż kara łączna jest instytucją prawa karnego materialnego, a zatem orzekanie takiej kary, także w wyroku łącznym, powinno następować z uwzględnieniem reguł określonych w art. 4 § 1 k.k. Stosując art. 4 § 1 k.k. w postępowaniu o wydanie wyroku łącznego, sąd powinien, ustalając która ustawa jest względniejsza dla sprawcy, porównać stan normatywny z dnia orzekania w przedmiocie wydania wyroku łącznego oraz stan normatywny z czasu popełnienia każdego z przestępstw (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 stycznia 2013 r., II KK 84/12, OSNKW 2013/5/43, Biul.SN 2013/5/10, Biul.PK 2013/1/12-15). Tę ogólną kodeksową zasadę rozstrzygnięcia kolizji ustaw w czasie ograniczyła nowela lutowa, która zawiera własne przepisy intertemporalne. W myśl art. 19 ust. 1. powołanej ustawy przepisów rozdziału IX („Zbieg przestępstw oraz łączenie kar i środków karnych”) ustawy Kodeks kary, w brzmieniu nadanym rzeczoną ustawą, nie stosuje się do kar prawomocnie orzeczonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, chyba że zachodzi potrzeba orzeczenia kary łącznej w związku z prawomocnym skazaniem po dniu wejścia w życie niniejszej ustawy. Jak trafnie wywiódł Sąd Apelacyjny w Katowicach w wyroku z dnia 9 września 2016 r., II AKa 190/16 (LEX nr 2157250) „ W myśl art. 19 ust. 1 in fine ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o zmianie ustawy - Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw. (...) przepisy rozdziału IX w nowym brzmieniu mogą znaleźć zastosowanie do kar prawomocnie orzeczonych przed 1 lipca 2015 tylko wtedy, gdy "zachodzi potrzeba" orzeczenia

kary łącznej w związku z prawomocnym skazaniem po tym dniu. Oceny czy zachodzi potrzeba, o której mowa, należy oczywiście dokonywać według przepisów w nowym brzmieniu. Jeżeli zgodnie z tymi przepisami należałoby połączyć karę orzeczoną prawomocnie po 1 lipca 2015 r. z jedną albo większą liczbą kar orzeczonych prawomocnie przed tą datą, wówczas należy na podstawie art. 4 § 1 k.k. rozstrzygnąć, czy stosować dalej przepisy rozdziału IX w nowym brzmieniu, czy też w brzmieniu obowiązującym do 30 czerwca 2015 r.” Stanowisko to jest akceptowane w orzecznictwie Sądu Najwyższego i doktrynie (por. uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 4 października 2016 r., III KK 126/16, LEX nr 2123255; Majewski J. w: Komentarz do art. 19 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o zmianie ustawy - Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw, komentarz LEX 2015, stan prawny: 2015.08.12).

Reasumując powyższe, stwierdzić należy, iż art. 19 ust. 1 noweli lutowej wyłącza stosowanie ustawy nowej do kar prawomocnie orzeczonych przed dniem jej wejścia w życie z tym, że owo wyłączenie nie obejmuje wypadków, w których zachodzi potrzeba orzeczenia kary łącznej w związku z prawomocnym skazaniem już po tym dniu. W takim i tylko takim zakresie komentowany przepis wyłącza stosowanie art. 4 § 1. Natomiast w zakresie, w jakim przepis ten dopuszcza stosowanie przepisów rozdziału IX w brzmieniu nadanym nowelą z dnia 20 lutego 2015 r. do kar prawomocnie orzeczonych przed dniem wejścia w życie owej noweli, tj. w sytuacjach, w których zachodzi potrzeba orzeczenia kary łącznej w związku z prawomocnym skazaniem po dniu wejścia w życie rzeczony noweli, o tym, na podstawie jakiego stanu prawnego orzekać: nowego czy dotychczasowego – rozstrzyga już bez reszty art. 4 § 1 k.k. Zaznaczyć przy tym trzeba, że w tym przypadku art. 4 § 1 k.k. ma zastosowanie tylko w zakresie regulacji określających podstawy i rozmiar kary łącznej. Nie daje natomiast możliwości weryfikacji ocen przyjętych w zapadłych już orzeczeniach co do pozostających w zbiegu przestępstw (por. wyrok SN z dnia 20 lutego 1995 r., II KRN 2/95, OSNKW 1995, nr 3-4, poz. 17, z glosami Z. Kwiatkowskiego, PS 1996 nr 7-8, s. 158, oraz L. Sługockiego, PiP 1995, z. 12, s. 110). Zgodzić trzeba się z tezą zawartą w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 9 stycznia 2015 r., IV KK 224/14 (LEX nr 1622330), w którym stwierdzono: "Stosując w prawidłowy sposób art. 4 § 1 k.k. w postępowaniu o wydanie wyroku łącznego, sąd winien rozważyć "względność" ustaw przy porównaniu stanu normatywnego z daty orzekania w przedmiocie wydania wyroku łącznego oraz stanu normatywnego z czasu popełnienia każdego z przestępstw wchodzących w skład zbiegu". Ocena względności powinna być odnoszona do wymiaru kary łącznej w wyroku łącznym (por. wyroki SN: z dnia 7 listopada 2014 r., II KK 284/14, OSNKW 2015, nr 3, poz. 27, i z dnia 25 czerwca 2014 r., II KK 139/14, LEX nr 1480321). Ustawą względniejszą dla sprawcy w rozumieniu art. 4 § 1 k.k. jest ta ustawa, która zastosowana w konkretnej sprawie, a nie oceniania w sposób abstrakcyjny, przewiduje dla sprawcy najłagodniejsze konsekwencje. Wybór ten musi być oparty na ocenie całokształtu konsekwencji wynikających z zastosowania konkurujących ze sobą ustaw (por. wyrok składu siedmiu sędziów SN z dnia 13 stycznia 1970 r., OSNKW 1970, nr 4-5, poz. 37, z glosą W. Woltera, PiP 1971, z. 1, s. 174, a także uchwała SN z dnia 12 marca 1996 r., I KZP 2/96, OSNKW 1996, nr 3-4, poz. 16, z glosą T. Bojarskiego, PiP 1997, z. 4, s. 108, oraz wyrok SN z dnia 3 lutego 2015 r., IV KK 294/14, Prok. i Pr.-wkl. 2015, nr 5, poz. 1).

Poczynienie powyższych uwag było konieczne, bowiem Sąd Okręgowy ograniczył swojej rozważania zasadniczo do kwestii tego, czy zbiegające się skazania uprawomocniły się również po dniu 1 lipca 2015 roku, przyjmując – niejako a priori - możliwość zastosowania ustawy nowej, bez badania, który z obowiązujących stanów prawych był dla skazanego względniejszy.

Ponieważ kwestia ta nie była przedmiotem apelacji, a zgodnie z normą art. 433. § 1. k.p.k. sąd odwoławczy rozpoznaje sprawę w granicach zaskarżenia i podniesionych zarzutów, była ona przez Sąd Apelacyjny analizowana jedynie pod kątem ewentualnego zastosowania art. 440 k.p.k., a więc rażącej niesprawiedliwości, czego w niniejszej sprawie nie dopatrzono się. Rozważając bowiem możliwość połączenia już tylko samych jednostkowych kar pozbawienia wolności i ograniczenia wolności w objętych postępowaniem skazaniach, według porządku prawnego obowiązującego do 30 czerwca 2015 roku (z uwzględnieniem ustaw pośrednich, tj. obowiązujących pomiędzy datą popełnienia poszczególnych czynów a orzekania), wskazać należy, iż zastosowanie uprzednio obowiązujących przepisów prawa materialnego o karze łącznej, nie byłoby dla skazanego względniejsze w stosunku do aktualnie obowiązującego porządku prawnego. Uwzględnienie bowiem zasady chronologii orzeczeń (art. 85 k.k.) i możliwości objęcia węzłem kary łącznej kar orzeczonych z warunkowym zawieszeniem ich wykonania oraz bez (art. 89 k.k. w brzmieniu pierwotnym, jak i

obowiązującym po 8 czerwca 2010 roku) prowadziło do wniosku, że objęte postępowaniem w przedmiocie orzeczenia kary łącznej w wyroku łącznym skazania tworzyłyby trzy odrębne zbiegi:

- pierwszy: kary jednostkowe pozbawienia wolności orzeczone w ww. sprawach o sygnaturach: II K 33/12 Sądu Okręgowego w Koninie, II K 1/13 Sądu Rejonowego w Kole, VIII K 1016/12 Sądu Rejonowego w Toruniu, II K 29/13 Sądu Okręgowego w Koninie (podpunkty a., b., c., d.),

- drugi: kary jednostkowe pozbawienia wolności orzeczone w ww. sprawach o sygnaturach: II K 1223/13 Sądu Rejonowego w Kole, II K 91/15 Sądu Rejonowego w Kole, II K 29/13 Sądu Okręgowego w Koninie (podpunkt e.), II K 753/14 Sądu Rejonowego w Kole (podpunkt a.) i II K 809/14 Sądu Rejonowego w Koninie,

- trzeci: kary jednostkowe pozbawienia wolności orzeczone w ww. sprawach o sygnaturach: IX K 308/15 Sądu Rejonowego dla Krakowa–Krowodrzy i II K 753/14 Sądu Rejonowego w Kole (podpunkt b., c.),

w ramach, których sąd I instancji musiałby orzec trzy odrębne kary łączne pozbawienia wolności w granicach określonych normą art. 86 § 1 k.k.:

- w pierwszym przypadku: od 3 lat do 9 lat i 7 miesięcy pozbawienia wolności (uwzględniając regułę redukcyjną określoną w art. 89 § 1b k.k., w myśl art. 19 ust. 2 noweli lutowej – vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 października 2016 r. V KK 103/16, LEX nr 2135380),

- w drugim przypadku: od 2 lat pozbawienia wolności do 4 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności (uwzględniając regułę redukcyjną określoną w art. 89 § 1b k.k., w myśl art. 19 ust. 2 noweli lutowej),

- w trzecim przypadku: od 10 miesięcy do 2 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności,

pozostawiając poza karą łączną karę pozbawienia wolności orzeczoną w sprawie II K 686/12 Sądu Rejonowego w Kole.

Już tylko ta okoliczność uzasadniała tezę, że zastosowanie „starych” przepisów o karze łącznej nie byłoby dla skazanego korzystniejsze, tym bardziej, że zgodnie z art. 4 § 1 k.k. zasadą jest stosowanie do czynu popełnionego pod rządami dawnej ustawy ustawy nowej, obowiązującej w chwili orzekania (por. wyrok SN z dnia 5 maja 2005 r., V KK 414/04, Prok. i Pr.-wkł. 2005, nr 12, poz. 2). Trybunał Konstytucyjny przyjął nawet domniemanie stosowania ustawy nowej – „domniemanie stosowania tej zasady wynika m.in. z faktu, iż nowa ustawa powinna pełniej odpowiadać woli prawodawcy” (por. orzeczenie TK z dnia 31 stycznia 1996 r., OTK 1996, nr 1, poz. 2; E. Morawska, Zasada..., s. 92 i n.). Biorąc bowiem pod uwagę wypracowane przez orzecznictwo i judykaturę na gruncie poprzednio obowiązującego porządku prawnego zasady wykładni przepisów dotyczących wymiaru kary łącznej w wyroku łącznym, stwierdzić należy, iż dominującą zasadą kształtowania wymiaru kary łącznej była zasada asperacji, tj. wymiaru kary łącznej powyżej dolnej i poniżej górnej granicy jej wymiaru, ponieważ wymiar kary łącznej wedle dwóch pozostałych zasad tj. kumulacji – zasadzającej się na sumowaniu kar podlegających łączeniu oraz absorpcji – polegającej na wymiarze kary łącznej w wysokości najwyższej z kar uprzednio orzeczonych za pozostające w zbiegu przestępstwa, uznawano za rozwiązania skrajne, mogące znaleźć zastosowanie jedynie w szczególnie uzasadnionych przypadkach (por. A. Marek: Komentarz, Kodeks karny, Warszawa 2004 rok s. 293; wyrok SN z 2 grudnia 1975 roku Rw 628/75, OSNKW 1976/2/33, wyrok SA w Katowicach z dnia 13 listopada 2003 roku, II AKa 339/03, LEX nr 183336).

Kierując się więc zasadą asperacji, jako priorytetową, kary łączne jakie należałoby skazanemu wymierzyć - in concreto w ramach trzech niezależnych zbiegów - mając na uwadze zachodzące pomiędzy nimi związki podmiotowo-przedmiotowe i czynnik prognostyczny jakim jest popełnienie więcej aniżeli dwóch przestępstw, a więc cele zapobiegawcze i wychowawcze kary łącznej, jakie ma ona osiągnąć w stosunku do skazanego i reszty społeczeństwa, bez wątpienia ich całościowy wymiar nie prowadziłby w sumie do orzeczenia kar łącznych w niższej aniżeli faktycznie orzekł Sąd Okręgowy wysokości.

Przechodząc na grunt aktualnie obowiązującego stanu prawnego, stwierdzić należy, iż przepis art. 85 k.k. określa przesłanki, których spełnienie aktualizuje obowiązek sądu wymierzenia kary łącznej. Do przesłanek tych zalicza

się: popełnienie przez sprawcę dwóch lub więcej przestępstw pozostających w realnym zbiegu, wymierzenie za te przestępstwa kar tego samego rodzaju lub kar podlegających łączeniu oraz brak negatywnych przesłanek wymiaru kary łącznej określonych w art. 85 § 2-4 k.k.

Biorąc powyższe pod uwagę i analizując wyroki wydane wobec P. K. z punktu widzenia stanu prawnego obowiązującego w chwili orzekania - przez co należy rozumieć także orzekanie przez Sąd II instancji - Sąd Okręgowy prawidłowo ustalił występowanie zbiegu przestępstw i orzeczonych za nie kar jednostkowych i łącznych pozbawienia wolności podlegających wykonaniu, tudzież orzeczonych z warunkowym zawieszeniem ich wykonania, co kar wymierzonych w sprawach II K 33/12 Sądu Okręgowego w Koninie, VIII K 1016/13 Sądu Rejonowego w Toruniu, II K 1223/13 Sądu Rejonowego w Kole, II K 1/13 Sądu Rejonowego w Kole, II K 686/12 Sądu Rejonowego w Kole, IX K 308/15 Sądu Rejonowego dla Krakowa-Krowodrzy, II K 753/14 Sądu Rejonowego w Kole oraz II K 29/13 Sądu Okręgowego w Koninie. Bez wątplenia bowiem kary pozbawienia wolności orzeczone w ww. sprawach – jednostkowe i łączne, poza karami orzeczonymi z dobrodziejstwem warunkowego zawieszenia ich wykonania (vide: punkt 3., 4., i 7. części wstępnej wyroku SO) podlegają wykonaniu w rozumieniu art. 85 § 2 k.k. Na etapie orzekania przed Sądem I instancji wykonaniu podlegała także kara 8 miesięcy pozbawienia wolności, orzeczonej w sprawie II K 91/15 Sądu Rejonowego w Kole, dlatego objęta została węzłem kary łącznej orzeczonej w zaskarżonym wyroku (vide: punkt I. sentencji wyroku łącznego). Ta jednak została wykonana z dniem 3 lutego 2017 roku (vide: opinia o skazanym Dyrektora Aresztu Śledzącego w P. z dnia 7 marca 2017 roku – k. 177-181), a więc już po wydaniu wyroku przez Sąd Okręgowy w Koninie, a przed rozpoznaniem apelacji wywiezionej od orzeczonego wyroku, co obligowało Sąd II instancji do wyeliminowania tego skazania z podstawy wymiaru kary łącznej, jako że podstawą orzeczenia kary łącznej są wymierzone i podlegające wykonaniu (z zastrzeżeniem art. 89 k.k.), w całości lub w części kary lub kary łączne za przestępstwa.

Negatywna przesłanka wymiaru kary łącznej określona w art. 85 § 2 k.k. poprzez sformułowanie "kary "podlegające wykonaniu" jednoznacznie wyłącza możliwość wymierzenia kary łącznej na podstawie kar jednostkowych lub kary albo kar łącznych już "niepodlegających wykonaniu" w formie wyroku łącznego. Jakkolwiek wykładnia tego pojęcia rodzi spory w doktrynie i budzi wątpliwości w orzecznictwie, to należy przyjąć, że kary podlegające wykonaniu to kary, w stosunku do których nie została zakończona procedura ich wykonania. W konsekwencji zwrot "kary podlegające wykonaniu" należy rozumieć szeroko jako sformułowanie odnoszące się do wypadków: gdy za pozostające w wieloczynowym zbiegu przestępstwa wymierzono nieprawomocnie kary; gdy za pozostające w zbiegu przestępstwa orzeczono kary prawomocnie, lecz w stosunku do żadnej z nich nie została rozpoczęta procedura wykonania; gdy za pozostające w zbiegu przestępstwa orzeczono prawomocnie kary, z których w stosunku do jednej rozpoczęto proces wykonania, który jednak nie został zakończony; gdy za pozostające w zbiegu przestępstwa orzeczono prawomocnie kary, w stosunku do których nie rozpoczęto procesu ich wykonania i jednocześnie nie zaktualizowały się przesłanki dezaktualizujące prawną możliwość ich wykonania, w tym w szczególności nie upłynął okres przedawnienia ich wykonania (por. teza 64 do art. 85 w: Piotr Kardas, Wróbel W. (red.), Zoll A. (red.), Kodeks karny. Część ogólna. Tom I. Część II. Komentarz do art. 53-116, WK, 2016, stan prawny: 2016.08.01, wydanie V).

W zaistniałej sytuacji Sąd odwoławczy zobowiązany był do wydania orzeczenia reformatoryjnego kształtującego na nowo wymiar kary łącznej już bez uwzględnienia tej kary jednostkowej w stosunku, do której zaktualizowała się w toku postępowania międzyinstancyjnego, a więc po wydaniu orzeczenia przez sąd pierwszej instancji, a przed wydaniem orzeczenia przez sąd odwoławczy, negatywna przesłanka wymiaru kary łącznej, uzasadniająca zaliczenie tej kary do kategorii kar "niepodlegających wykonaniu". Postępując zgodnie z powyższymi wskazaniem, w celu uzyskania stanu materialnej sprawiedliwości orzeczenia, a jednocześnie nie naruszając kierunku wywiezionego w sprawie środka odwoławczego, Sąd Apelacyjny uchylił orzeczenie o karze łącznej 7 lat pozbawienia wolności (punkt 2. podpunkt a. wyroku), obejmując nowym węzłem kary łącznej, na podstawie art. 85 § 1 i 2 k.k., art. 86 § 1 k.k. oraz art. 89 § 1a i § 1 b k.k. wszystkie poprzednio objęte nim przez Sąd Okręgowy skazania P. K. na kary pozbawienia wolności jednostkowe i łączne - za wyjątkiem kary 8 miesięcy pozbawienia wolności orzeczonej wyrokiem Sądu Rejonowego w Kole w sprawie II K 91/15 - orzekając nową karę łączną w wymiarze 6 lat i 4 miesięcy pozbawienia wolności, a więc w wymiarze niższym od poprzedniej o 8 miesięcy (punkt 2. podpunkt c. wyroku).

Ponieważ kara pozbawienia wolności wymierzona skazanemu w sprawie II K 91/15 nie spełniała przesłanki kary podlegającej wykonaniu, postępowanie w przedmiocie wydania wyroku łącznego w tym zakresie należało umorzyć, stosownie do treści art. 572 k.p.k., o czym Sąd Apelacyjny orzekł w punkcie 2. podpunkt b. wyroku.

De facto więc sytuacja prawna skazanego nie uległa żadnej zmianie (pogorszeniu) w stosunku do wyroku łącznego Sądu Okręgowego. Skazany odbył bowiem w całości karę 8 miesięcy pozbawienia wolności orzeczoną w sprawie II K 91/15, której czasookres wykonywania Sąd orzekający zaliczył skazanemu na poczet wymierzonej mu kary łącznej 7 lat pozbawienia wolności, co Sąd Apelacyjny uchylił, jako że kara ta ostatecznie nie weszła w skład kary łącznej orzeczonej wyrokiem łącznym, zaliczając w to miejsce - na poczet ukształtowanej na nowo w postępowaniu drugoinstancyjnym kary łącznej pozbawienia wolności - okres kary pozbawienia wolności wykonywanej względem skazanego w sprawie II K 33/12 Sądu Okręgowego w Koninie od dnia 3 lutego 2017 roku, stosownie do brzmienia art. 577 k.p.k. (punkt 2. podpunkt d. wyroku).

Orzekając nową karę łączną pozbawienia wolności - na podstawie art. 85 § 1 i 2 k.k., art. 86 § 1 k.k. oraz art. 89 § 1a i § 1 b k.k. - Sąd Apelacyjny mógł ją orzec w granicach od najwyższej z kar wymierzonych za poszczególne przestępstwa do ich sumy, nie przekraczając jednak 20 lat pozbawienia wolności.

Ponieważ łączył kary:

- łączną 3 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności, orzeczoną w sprawie II K 33/12 Sądu Okręgowego w Koninie,
- jednostkową 8 miesięcy pozbawienia wolności, orzeczoną w sprawie VIII K 1016/12 Sądu Rejonowego w Toruniu,
- jednostkową 1 roku pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 3 lat próby, czyli 6 miesięcy po zastawianiu reguły redukcyjnej z art. 89 § 1 b k.k., orzeczoną w sprawie II K 1223/13 Sądu Rejonowego w Kole,
- jednostkową 1 roku i 10 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 5 lat próby, czyli 11 miesięcy po zastawianiu reguły redukcyjnej z art. 89 § 1 b k.k., orzeczoną w sprawie II K 1/13 Sądu Rejonowego w Kole,
- łączną 2 lat pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 5 lat próby, czyli 1 roku po zastawianiu reguły redukcyjnej z art. 89 § 1 b k.k., orzeczoną w sprawie II K 686/12 Sądu Rejonowego w Kole,
- jednostkową 10 miesięcy pozbawienia wolności, orzeczoną w sprawie IX K Sądu Rejonowego dla Krakowa - Krowodrzy,
- łączną 2 lat pozbawienia wolności, orzeczoną w sprawie II K 753/14 Sądu Rejonowego w Kole,
- łączną 3 lat pozbawienia wolności, orzeczoną w sprawie II K 29/13 Sądu Okręgowego w Koninie,

czyli in concreto mógł ją wymierzyć w granicach od 3 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności do 12 lat i 3 miesięcy (de facto 12 lat i 5 miesięcy pozbawienia wolności, jednakże Sąd I instancji ustalił jako górną granicę kary łącznej 12 lat i 3 miesiące pozbawienia wolności, zamiast prawidłowo 13 lat i 1 miesiąc pozbawienia wolności, a wobec kierunku wywiezionej apelacji Sąd odwoławczy nie mógł czynić ustaleń na niekorzyść skazanego). Sąd Apelacyjny orzekł karę łączną w wymiarze 6 lat i 4 miesięcy pozbawienia wolności, a więc na zasadzie asperacji, kierując takimi samymi jak Sąd Okręgowy przesłankami wymiaru kary łącznej, które zresztą nie tyle były kwestionowane przez skarżącego co stopień ich uwzględnienia przez Sąd meriti w orzeczeniu o karze łącznej.

Analizując bowiem treść zaskarżonego rozstrzygnięcia przez przyzmat podniesionego przez apelującego zarzutu w zakresie wymiaru orzeczonej wobec skazanego kary łącznej pozbawienia wolności, Sąd Apelacyjny doszedł do przekonania, że był on w całości bezzasadny. Sąd I instancji prawidłowo bowiem ustalił i uwzględnił wszystkie okoliczności wpływające na wymiar kary łącznej. W należyty sposób oceniając opinię o skazanym i poszczególne

skazania przez pryzmat ich przedmiotowych i podmiotowych związków oraz globalnej ich ilości, zasadnie uznał, że nie ma podstaw do zastosowania przy wymiarze kary łącznej, zarówno zasady pełnej absorpcji, jak i pełnej kumulacji, słusznie wymierzając skazanemu karę łączną pozbawienia wolności na zasadzie asperacji.

Rażąca niewspółmierność kary, o jakiej mowa w art. 438 pkt 4 k.p.k., zachodzić może tylko wówczas, gdy na podstawie ujawnionych okoliczności, które powinny mieć zasadniczy wpływ na wymiar kary, można było przyjąć, iż zachodziłaby wyraźna różnica pomiędzy karą wymierzoną przez sąd pierwszej instancji a karą, jaką należałoby wymierzyć w instancji odwoławczej w następstwie prawidłowego zastosowania w sprawie dyrektyw wymiaru kary przewidzianych w art. 53 k.k. oraz zasad ukształtowanych przez orzecznictwo Sądu Najwyższego (por. III KR 254/73, OSNPG 1974, nr 3-4, poz. 51 i aprobatę tego stanowiska: M. Cieślak, Z. Doda, Przegląd orzecznictwa, Pal. 1975, nr 3, s. 64; wyrok SN z 13.02.2003, WK 1/03, OSNKW 2003/323).

Przeprowadzona w sprawie kontrola odwoławcza wykazała, że brak podstaw do przypisania Sądowi I instancji zarzutu wymierzenia skazanemu niewspółmiernie surowej kary łącznej pozbawienia wolności i to w stopniu rażącym w rozumieniu wyżej podanym. W szczególności uznać należy, że mieści się ona w granicach sędziowskiego uznania w rozumieniu art. 53 § 1 k.k., a nadto w należyтым stopniu uwzględnia okoliczności ważące na jej wymiarze.

Wskazać bowiem należy, iż Sąd Okręgowy prawidłowo ustalił i zważył wszystkie istotne przesłanki wymiaru kary łącznej, w tym zbieżność podmiotowo – przedmiotową pomiędzy popełnionymi przestępstwami, właściwości i warunki osobiste sprawcy oraz jego zachowanie po popełnieniu przestępstw, a więc wszelkie mające znaczenie dla wymiaru kary okoliczności, które powstały po wydaniu wyroków stanowiących podstawę wyroku łącznego.

Dyrektyw wymiaru kary – łącznej, wbrew supozycjom skarżącego, nie zmieniła całkowicie nowela lutowa, która dodała do Kodeksu karnego art. 85 a, wedle którego orzekając karę łączną, sąd bierze pod uwagę przede wszystkim cele zapobiegawcze i wychowawcze, które kara ma osiągnąć w stosunku do skazanego, a także potrzeby w zakresie kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa. Przepis ten, jakkolwiek nadaje dyrektywom prewencji indywidualnej oraz generalnej charakter priorytetowy przy kształtowaniu na podstawie obecnie obowiązujących przepisów kary łącznej, to „(...) nie zawiera enumeratywnego katalogu przesłanek decydujących o wymiarze kary łącznej, a użycie zwrotu "przede wszystkim" pozwala stosować dotychczasowy dorobek doktryny i judykatury, uwzględnić też należy relacje zachodzące pomiędzy prawomocnie osądzonymi czynami, które sprowadzają się do łączącego je związku przedmiotowo - podmiotowego oraz dzielących je odstępów czasowych, tak aby orzeczona kara łączna zawierała w sobie całościową ocenę przestępczej działalności skazanego i we właściwy sposób miarkowała zastosowaną wobec niego represję karną. Suma tych okoliczności decyduje o zastosowaniu przy wymiarze kary łącznej zasady absorpcji, asperacji bądź kumulacji” (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 3 listopada 2016 r., II AKa 148/16, LEX nr 2205972; Wróbel W. (red.), Zoll A. (red.), Kardas P w: Kodeks karny. Część ogólna. Tom I. Część II. Komentarz do art. 53-116, WK, 2016, stan prawny: 2016.08.01, wydanie: V).

I tak Sąd Okręgowy w sposób prawidłowy podstawą swojego rozstrzygnięcia uczynił opinię o skazanym z Aresztu Śledczego w Ł., świadcząca o przebiegu i postępach w resocjalizacji skazanego, co ma doniosłe znaczenie dla oceny dalszych potrzeb w tym zakresie, a co za tym idzie, dla orzeczenia kary łącznej. Z informacji tej wynika m.in. poprawne zachowanie skazanego w trakcie odbywania kary pozbawienia wolności, co skutkowało udzieleniem mu przerwy w karze, aczkolwiek negatywnym jej elementem, oprócz samej liczby popełnionych przestępstw, był bezkrytyczny stosunek skazanego do popełnionych przestępstw i dotychczasowego trybu życia (k.129). Jednocześnie Sąd Apelacyjny przeprowadził z urzędu dowód z aktualnej opinii o skazanym, na okoliczność zachowania P. K. w warunkach izolacji penitencjarnej, z której wynika, że skazany obecnie prezentuje krytyczną postawę do popełnionych przestępstw, jednakże, mimo iż nie sprawia problemów wychowawczych, to karę pozbawienia wolności odbywa w systemie zwykłym, nie wyrażając zgody na uczestniczenie w opracowaniu i realizacji indywidualnego programu oddziaływania ((...)), co w dalszym ciągu czyni opinię jedynie umiarkowaną pozytywną (k. 177-181).

Jednak powyższe pozytywne przejawy zachowania skazanego, świadczące z pewnością o prawidłowo przebiegającym procesie jego resocjalizacji, są zaledwie jednymi z przesłanek wymiaru kary łącznej i ich wystąpienie nie przemawia

automatycznie za zastosowaniem przy jej wymiarze zasady absorpcji, czy asperacji w wymiarze do niej zbliżonym, tak samo jako sam bliski związek czasowo-przedmiotowy zbiegających się przestępstw. Analizując związek podmiotowo-przedmiotowy zachodzący pomiędzy poszczególnymi, prawomocnie osądzonymi czynami, słusznie Sąd orzekający ustalił, że wprawdzie związek ten jest dość ścisły, albowiem wśród zbiegających się przestępstw przeważały kary orzeczone za przestępstwa godzące w przede wszystkim w mienie, jednakże, analiza czynników prognostycznych, w tym liczby i rodzaju wszystkich popełnionych przez skazanego przestępstw (godzących także w wiarygodność dokumentów, pewność obrotu gospodarczego, bezpieczeństwo w komunikacji), rodzaju wymierzonych za nie dotychczas kar (także wolnościowych) i podobnego sposobu ich popełnienia, i to na przestrzeni długiego okresu czasu (od lutego 2008 roku do czerwca 2014 roku), nie dawało podstaw do zastosowania w przedmiotowej sprawie zasady absorpcji, względnie postulowanej przez skarżącego zasady częściowej absorpcji, tj. asperacji w wysokości zbliżonej do dolnej granicy wymiaru kary łącznej.

Nadto Sąd odwoławczy podziela pogląd, iż popełnienie więcej niż dwóch przestępstw jest istotnym czynnikiem prognostycznym, przemawiającym za orzekaniem kary łącznej surowszej od tej wynikającej z dyrektywy absorpcji, którą to należy stosować bardzo ostrożnie, biorąc pod uwagę negatywną co do sprawcy przesłankę prognostyczną, jaką jest właśnie popełnienie kilku przestępstw. Okoliczność ta zresztą także znajdowała się w polu widzenia Sądu orzekającego. Wymierzenie kary wynikającej z zasady absorpcji prowadziło do premiowania sprawcy popełniającego nie jedno, a więcej przestępstw, zatem prowadziło do praktycznej bezkarności innych zachowań zabronionych (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 20 maja 2008 r. II AKa 129/08, Biul.SAKa 2008/3/8). Tymczasem skazany był jak dotąd jedenastokrotnie karany za łącznie 28 przestępstw, w tym 25 w ramach zbiegających się skazań.

Podkreślić także należy, iż nie ma podstaw do twierdzenia, że wyrok łączny powinien zawsze powodować poprawę sytuacji skazanego. Żaden przepis postępowania karnego nie nakazuje sądowi stosowania zasady absorpcji przy wydawaniu wyroku łącznego. Wprost przeciwnie, przepis art. 569 § 1 k.p.k. odsyła do przepisów dotyczących wymierzania kary łącznej, które określają, że karę łączną wymierza się w granicach od najwyższej z kar wymierzonych za poszczególne przestępstwa do ich sumy, nie przekraczając przy karze pozbawienia wolności 20 lat (art. 86 § 1 k.k.) z wyjątkami określonymi w art. 86 § 1a k.k. i art. 88 k.k. (por. postanowienie SN z 8 listopada 2006 roku III KK 63/06, LEX nr 324527; wyrok SA w Gdańsku z dnia 25 października 2007 roku sygn. akt II AKa 301/07, POSAG 2008/1/158).

Na gruncie znowelizowanych przepisów zachowuje aktualność pogląd, że niezależnie od możliwości zastosowania przy wymiarze kary łącznej zasady pełnej absorpcji, asperacji jak i zasady pełnej kumulacji, oparcie wymiaru kary na zasadzie absorpcji lub kumulacji traktować należy jako rozwiązanie skrajne, stosowane wyjątkowo i wymagające szczególnego uzasadnienia. Natomiast priorytetową zasadą wymiaru kary łącznej powinna być zasada asperacji (por. A. Marek: Komentarz, Kodeks karny, Warszawa 2004 rok s. 293; wyrok SN z 2 grudnia 1975 roku Rw 628/75, OSNKW 1976/2/33, wyrok SA w Katowicach z dnia 13 listopada 2003 roku, II AKa 339/03, LEX nr 183336; wyrok SA w Lublinie z dnia 27 kwietnia 2006 r., II AKa 80/06, LEX nr 183575).

Kierując się powyższymi zapatrywaniami, jak również odwołując się do prawidłowo ustalonych i w należyтым stopniu uwzględnionych przez Sąd Okręgowy okoliczności relewantnych z punktu widzenia wymiaru kary łącznej w wyroku łącznym, Sąd Apelacyjny orzekł wobec skazanego P. K. nową karę łączną w wymiarze 6 lat i 4 miesięcy pozbawienia wolności, na zasadzie asperacji, która z jednej strony pozwala unikać nieuzasadnionego premiowania sprawcy popełniającego kilka przestępstw - do czego prowadzi dyrektywa absorpcji oznaczająca w istocie wymiar kary za jedno z pozostających w zbiegu przestępstw oraz praktyczną bezkarność w zakresie pozostałych, z drugiej pozwala uniknąć konsekwencji w postaci kumulacji dolegliwości wynikających z orzeczonych kar jednostkowych, a tym samym naruszenia zasady racjonalności wymiaru kary i zasady humanitaryzmu stosowania kar i środków karnych oraz poszanowania godności człowieka - do czego prowadzi oparcie wymiaru kary łącznej na dyrektywie kumulacji.

Tak ukształtowana kara jest w ocenie Sądu Apelacyjnego karą sprawiedliwą i należyście wyważoną, która nie razi swoją surowością i zapewnia realizację celów kary - tak indywidualno, jak i ogólnoprewencyjnych.

Reasumując – zarzut obrońcy skazanego w gruncie rzeczy miał charakter polemiczny i w żadnej mierze nie podważał słuszności zapadłego w sprawie rozstrzygnięcia, które podlegało reformacji wyłącznie z powodu „kroczącego” charakteru kary łącznej orzekanej w wyroku łącznym, o czym była mowa szczegółowo powyżej. Podstawą do zmiany wyroku w powyższym zakresie było wniesienie apelacji na korzyść przez obrońcę skazanego (art. 440 k.p.k. w zw. z art. 447 § 2 k.p.k.).

Jako, że w pozostałej części wyrok Sądu I instancji nie był podważany przez skarżącego, a Sąd odwoławczy nie znalazł podstaw, by kwestionować go z urzędu, orzeczenie w tym zakresie należało utrzymać w mocy, o czym rozstrzygnięto, w oparciu o przepisy art. 437 § 1 k.p.k., w punkcie 3. wyroku.

Niezależnie od tego Sąd Apelacyjny z urzędu, w trybie art. 105 § 1 i 2 k.p.k., sprostował oczywistą omyłkę pisarską w punkcie 10. części wstępnej zaskarżonego wyroku w ten sposób, iż w miejsce błędnej daty wydania wyroku przez Sąd Rejonowy w Kole w sprawie o sygn. akt II K 753/14 – „24.04.2016 r.” wpisał jako prawidłową datę – „27.04.2016 r.”. Oczywiście powyższej omyłki nie budziła w ocenie Sądu odwoławczego żadnej wątpliwości, albowiem w świetle dokumentów zgromadzonych w postępowaniu (vide: k. 98 i akta główne II K 753/14 SR w Kole), prawidłową datą wyrokowania w ww. sprawie był dzień 27 kwietnia 2016 roku a nie 24 kwietnia 2016 roku, jak to błędnie zapisano w zaskarżonym wyroku, co było wynikiem jedynie zwykłego niedopatrzenia, czyli oczywistej omyłki pisarskiej właśnie (punkt 1. wyroku).

Wydatkami wyłożonymi tymczasowo przez Skarb Państwa w toku postępowania drugoinstancyjnego, Sąd Apelacyjny postanowił obciążyć ostatecznie Skarb Państwa i w myśl przepisów art. 624 § 1 k.p.k. w zw. z art. 634 k.p.k. zwolnił skazanego od obowiązku zapłaty na rzecz Skarbu Państwa wydatków za postępowanie odwoławcze (punkt 4. wyroku). Rozstrzygając o powyższym, Sąd II instancji miał na uwadze, że skazany przebywa w izolacji penitencjarnej, gdzie nie jest zatrudniony odpłatnie, a ciężą na nim liczne zobowiązania majątkowe, wobec czego ich uiszczenie byłoby dlań zbyt uciążliwe.

Kierując się powyższym, orzeczono jak w sentencji.

Izabela Pospieska Marek Kordowiecki Henryk Komisarcki